

Nyttårstale

Taler

Kjell Magne Bondevik

Dato

1 januar 2002

Sted

NRK radio og fjernsyn

1 God kveld, og godt nytt år!

Det siste året har vår nasjon sett livets mest sentrale temaer utspille seg for våre øyne:

5

Det har vært død og det har vært kjærlighet.

25. august ble mange bergtatt av kjærligheten da vårt kronprinspar giftet seg i Oslo domkirke.

10

Ikke mange dagene senere, den 11. september, overtok døden skueplassen.

Vi ble vitner til at passasjerfly ble styrt som bomber inn i World Trade Center i New York.

15

Den menneskelige ondskap sprengte nye grenser.

Mange med meg klarte ikke å fullføre arbeidsdagen på vanlig måte. Det var en massakre på tusener av mennesker. De hadde ikke gjort seg skyldig i noe annet enn å være på reise eller på kontoret.

20

Men vi var ikke lamslått lenge.

Politikk er også å sette grenser for det onde.

25

Om ondskapen sprengte nye grenser, så ble den møtt med nye grenser internasjonalt.

Sjelden har verden sett en slik allianse som har vokst frem etter den 11. september.

- 35 Her er stater vi har vært vant til å se som fiender: USA og Russland, India og Pakistan.

Her var kristne og muslimer. Alle samlet under FN-paraplyen.

- 40 De forente nasjoner, som en måned senere skulle bli tildelt Nobels fredspris.

Her i landet har vi heller ikke vært i tvil, vi ville være med i denne alliansen mot terror.

- 45 Fordi det finnes en grense for hva vi kan akseptere.

Fordi vi vil ha fred, demokrati og menneskeverd.

- 50 Etter den andre verdenskrig har vi basert vår fred og sikkerhet på andres bidrag, dersom det skulle vise seg nødvendig.

Alle land, men særlig små nasjoner, er avhengige av mellomfolkelig, forpliktende samarbeid.

- 55 Kampen mot terrorisme er et møte ved milepælen i våre internasjonale forpliktelser og i våre forpliktelser overfor våre allierte.

Nå er også Norge kallet på for å gjøre sin innsats.

- 60 Det er et tungt ansvar, det er farefullt.

Befolkningen i Afghanistan har de siste tiårene lidd under krig, vanstyre og naturkatastrofer.

- 65 Når krigshandlingene nå avsluttes, åpnes et nytt kapittel for å gjenreise Afghanistan. Her skal vi bidra.

H.M. Kongen talte i går om behovet for håp i en urolig verden. Vi deler hans

70 syn. Og vi ser også behovet for en større trygghet.

Under 100-årsjubileet for Nobelprisene i desember fikk jeg møte mange tidligere fredsprisvinnere.

75 Disse møtene opplevde jeg som et håpets løft i en vanskelig tid.

Dette er personer som har levd etter mottoet: - Vi visste ikke at det var umulig, derfor klarte vi det.

80 Verden er bedre ved at menn og kvinner som Desmond Tutu, Nelson Mandela, Kofi Annan, Eli Wiesel, Aung San Suu Kyi og Rigoberta Menchú har viet sine liv til sine folks og vårt alles felles beste.

Noen av dem hadde ikke anledning til å besøke Oslo i desember.

85

Aung San Suu Kyi kunne ikke forlate sitt hjemland Burma. Men i kampen for demokratiet, for ytringsfrihet, ja, for menneskeverdet er hun et lysende eksempel langt utenfor sitt eget land.

90 Den norske dikteren Svein Ellingsen utfordrer oss i salmen:

Noen må våke i verdens natt

Noen må tro i mørket

95

Noen må være de svakes bror,

Gud, la din vilje skje på jord!

100 Hjelp oss å følge ditt bud.

Norge skal fortsette å støtte opp om det internasjonale arbeidet for fred, utvikling og bekjempelse av fattigdom.

105 Noen sier at Norges bidrag ikke betyr noe og at pengene og kreftene skulle vært brukt annerledes.

Norges bidrag betyr noe for mange mennesker.

110

I år er det femti år siden vi startet med utviklingsbistand. Det var på mange måter en videreføring av den kristne misjonens arbeid i de fattigste delene av verden.

115 Ikke alt har vært like vellykket i disse årene, men Norge skal fortsette det langsiktige arbeidet for å utjevne kløften mellom verdens fattige og rike.

Tall kan være vanskelige å gripe. Men det er 800 millioner mennesker i verden som lider av sult og underernæring.

120

Noen må være de svakes bror.

Vi vil være med å gi håp og trygghet for flere.

125 Vi har nettopp feiret jul.

Håp og trygghet er særlig fraværende der det kristne fredsbudskapet først ble forkynt.

130 Konflikten i Midtøsten er igjen svært spent.

Norge vil fortsatt bidra i det internasjonale arbeidet for fred og forsoning mellom israelere og palestinere.

135 Vårt land har stor økonomisk trygghet.

Arbeidsløsheten er lav. Rett før jul satte Norges Bank ned renta. Det bedrer økonomien for mange, enkeltpersoner og familier, bedrifter og kommuner.

140 Det lønner seg å være disiplinert i den offentlige pengebruken.

På en ansvarlig måte legger vi opp til å bruke gradvis mer av vår rikdom, av oljeinntektene i Norge.

145 Men vi må ikke falle for fristelsen til å bruke for mye - for fort - av olje- og gassformuen. Dette er ikke fornybare ressurser.

Disse inntektene vil senere falle og så bli borte. Vi setter derfor oljepenger på et
150 fond for at våre etterkommere kan holde oppe vårt velferdsnivå.

Det dreier seg om solidaritet med kommende generasjoner.

Dessuten vil en for stor bruk av oljeinntekter bety økte priser og renter. Det gir
155 en svekket økonomi som kan gå ut over oss alle.

Man skal ha sterk rygg for å bære gode dager.

Er det noen som er fattige i vårt rike land? Ja, vi må ikke til førkrigstiden for å
160 finne fattigdom.

Enkelpersoner faller gjennom velferdsordningene også i Norge.

Målet er at ingen skal være uten tak over hodet, uten nok mat og klær.
165 Regjeringen vil gjøre sitt ytterste. Vi vil gi trygghet for flere.

Men det offentlige kan ikke stå alene i dette arbeidet. Samfunnet er avhengig av
fortsatt frivillig innsats.

170 Jeg vil sende en varm takk til alle dere som gjør en frivillig innsats i samfunnet
vårt. Jeg vet at det er mange av dere som ikke får den oppmerksomhet dere
hadde fortjent.

Dere skal vite at vi verdsetter og anerkjenner arbeidet som gjøres i det stille.
175

Alt det frivillige arbeidet som krever trofasthet i hverdagen og som ikke er
knyttet til fortjeneste for seg selv, men til tjeneste for andre.

Det er dette kjærlighet er: Å se andre enn seg selv. Å bry seg om andre
180 mennesker.

Jeg vil også takke de ett hundre tusen arbeidstakere ved våre sykehus som i dag
skifter arbeidsgiver.

185 Staten har nå overtatt ansvaret for alle offentlige sykehus.

Dette skjer for at pasientene skal få et bedre helsetilbud.

190 For de fleste pasienter vil forandringene ikke merkes over natta.

Men de mulighetene som den nye organiseringen gir, vil Regjeringen utnytte. Sykehusstilbudet må bli bedre. Resultatene vil komme.

195 Vi skal kjenne trygghet for et godt helsetilbud når helsa svikter.

For første gang har vi fått en internasjonal avtale for å bekjempe menneskeskapte klimaendringer. Klimaavtalen er en milepæl i miljøarbeidet.

200 Skal vi unngå at utslipp av klimagasser gir økt temperatur, mer voldsomt vær, ismelting og havstigning, må vi handle. Og vi må handle nå.

Miljøtiltak er en investering i framtiden - i miljøet vi skal leve i, men også i hva vi skal leve av.

205

Vi kan takke rike naturressurser for vår økonomiske velstand. Mye av dette er knyttet til havet.

210 Før den store Nordsjøkonferansen som Regjeringen er vertskap for i 2002, vil vi ha en bred gjennomgang av tilstanden i det norske havmiljø. Dette er et internasjonalt pionerprosjekt.

Vi vil legge grunnlaget for en bedre og mer offensiv miljøpolitikk også på dette området.

215

Et rent og rikt hav er forutsetningen for å kunne høste av fiskeri og havbruk.

Det er av stor betydning for dem som bor og har sitt virke langs kysten, ja, for hele nasjonen, om vi lykkes i denne framtidsnæring.

220

Det har vært vindkast rundt Regjeringens distriktpolitikk.

Jeg kan forsikre at vi vil vitalisere distriktene. Vi skal gjøre vårt for en positiv utvikling i alle deler av landet. Vi tar i bruk en rekke virkemidler for å nå de

delene av landet som trenger det mest.

Vi investerer i kommunikasjoner og i gode arbeidsvilkår for bedriftene i distriktene. Vi legger vekt på å oppmuntre til personlig initiativ og skaperkraft.

230

Vi arbeider med å styrke tiltakssonen i Nord-Troms og Finnmark.

Garnprodusenten Dale måtte gå til permitteringer etter terrorhandlingene i USA. De var ikke de eneste som fikk merke følgene i vårt land.

235

Globaliseringen er blitt vår hverdag, Norge er i verden og verden er i Norge.

Særlig barn og unge har dette inne gjennom internett, mobiltelefoner, mote og musikk.

240

Da må de også finne seg i internasjonale sammenligninger.

Vi har på mange måter en god skole. På noen områder ligger vi svært lange fremme.

245

Undersøkelser viser likevel at det er store muligheter for forbedringer. Faglig sett skårer vi middels og skolen har disiplinproblemer.

Regjeringen ønsker en kvalitetshevning.

250

I løpet av de to neste skoleårene vil vi sørge for at 40.000 lærere får tilbud om etterutdannelse innen pedagogisk bruk av PC og Internett.

Norge er et av de land som bruker mest penger på skole, og vi har tenkt å fortsette å investere rikelig i utdannelse. Men disse undersøkelsene viser at det ikke er alle problemer som kan løses ved hjelp av penger.

255

Stadig flere barn vokser opp uten å få nødvendig hjelp til å sette grenser og ta hensyn til andre. Dette skaper utrygghet.

260

Når ytre autoriteter svekkes, må foreldre være med og gi barna samvittighet, en evne til selv å se hva som er sant, rett og godt. Vi må ta oss tid til å samtale med barna og de unge om dette.

265

Det gir økt trygghet.

Vi må også våge å snakke om hvem vi er, vi som setter grensene. Fremstår vi som gode eksempler?

270

Når vi klager over egoisme og materialisme i samfunnet vårt, og ikke minst ungdom som bråker, tagger, mobber, eksperimenterer med rus, - ser vi da kritisk på voksensamfunnets holdninger?

275

Hva slags holdninger og verdier formidler vi egentlig gjennom det vi snakker om, måten vi oppfører oss på, gjennom avisenes førstesider og det som er godtatt oppførsel og språkbruk i mediene?

Når våre barn ser voksenverdenen: Hva ser de egentlig?

280

La oss voksne gå i oss selv.

Jeg har en far som nå er 97 år og som jeg har hatt god kontakt med hele livet.

285

Da jeg var hjemme i sommer og spurte om å få låne bilen, ble han litt bekymret. Han passet godt på bilen, og garasjeporten er smal.

Tilslutt kom han til at - jo - det var greit at jeg fikk låne bilen. Hvis jeg bare var forsiktig!

290

Men han ville selv kjøre bilen ut av garasjen.

Jeg er statsminister, men jeg er også sønn, som er avhengig av og som får omsorg.

295

Jeg er også far, bestefar, ektefelle, venn og nabo.

Vi lever alle i menneskelige fellesskap som vi er avhengige av.

300

Det er ikke uten grunn at det å bli satt i isolat regnes som noe av det verste et menneske kan utsettes for. Vi må ha kontakt med hverandre.

Jeg ønsker for dette nye året at vi tar vare på de fellesskapene vi står i.

305

At vi ser andre enn oss selv, at vi bryr oss om andre mennesker. At vi oppsøker noen som er ensomme.

Dette er kjærlighet og vil gi oss større trygghet.

310

Jeg vil på vegne av oss alle i kveld hilse Kongen, Dronningen og den øvrige kongefamilie og takke dem for deres innsats for Norge i året som gikk.

315

Jeg hilser også til alle nordmenn som gjør tjeneste i utlandet, i utenrikstjeneste, fredsbevarende styrker, misjon, bistands- og menneskerettighetsarbeid, i skipsfart og andre sammenhenger.

Jeg ønsker dere alle et godt nytt år!

320

Kilde

<http://odin.dep.no/odinarkiv/norsk/smk/2002/p30000104/001001-090260/dok-bn.html>

325

Emner

Nyttårstale

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/nyttarstale-420>

330

335

340